

САНГА ОЛОХ

Х а н а т
1991 сүл аятынны
мйтат тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙНОМУН УОННА НАРОДНАЙ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 153(559)

1980 сүл. Ахсынны 20 күнэ
СУБУОТА

Сыаната
2 харчы

Табаарыс Л. И. Брежнев Октябрьскай Революция орденынан нагараадалааһын

Ахсынны 18 күнүгэр Кремльга ССКП КК Генеральнай секретарыгар, ССРС Верховнай Советын Президиумун Председателигар Л. И. Брежневкэ үөрүүлээх быһымга-найгыга Ийэ дойду үрдүк нагараадата — Октябрьскай Революция ордена туттарылына. Табаарыс Л. И. Брежнев — Ленин уонна Улуу Октябрьскай социалистическай революция дьыалаларын уһулуччулаах саллааччы Коммунистическай партия уонна Советскай государство иннилэригэр сүнгэн үтүөлэрин, биһиги улуу Ийэ дойдубут экономикай, политическай уонна обороналар модун күүһүн бөдөрөгүү дьыалатыгар, норуоттар икки ардыларыгар айа нһин охсуһууга ураты айымнылаах үлэтин иһин нагараадалааһа.

Нагараадалы ССРС Верховнай Советын Президиумун сорудаһынан ССКП КК Политбюротун чилиэна, ССКП КК секретара

М. А. Суслов, тыл этэн туран, туттарда. Табаарыс Л. И. Брежнев харда тылы эттэ.

Леонид Ильич Брежнев иккис Октябрьскай Революция орденынан нагараадалааһынан уонна төрөөбүт күнүгүн ССКП КК Политбюротун чилиэннэ уонна чилиэннэргэ кандидаттар, ССКП КК секретардара, атын государственнай уонна партийнай дентеллэр өрдөллөһүлэр. Киһилэр Л. И. Брежневкэ чэтиэн доруобуйаны, советскай норуот туһутар, коммунизм оройдугурун, аан дойдуга бүтүн-нүүттүгэр айа бөрөргүүрүн туһутар үгүс өрүттээх үлэтигэр сана ситиһинилэри баардылар.

Табаарыс Л. И. Брежнев агардэһэни-нэ иһин иэтиник махтанна.

(ССТА).

ТЫА ХАҔААЙЫСТЫБАТЫН САЛГЫ ӨРӨ КӨТӨБӨР ТУҔУГАР

ССКП КК уонна ССРС Министрдарын Советта «Тыа хаҕаайыстыбатын бородуукталарын өҥөрүүнү уонна өсөгүтүккалааһын быһааннааһын уонна экономическай көүлүлэрини тупсарар туһунан» уураах ылымнылар.

Уураахха тыа хаҕаайыстыбатын производствотын салайар үлэ бары таһымнарыгар быһааннааһын тупсары быһаччы дьаһал-лара бөлүгөттөннүлэр.

Донумуон тыа хаҕаайыстыбатын бородууксуйатын өҥөрөн таһаарылыгы итээн-на государствога аччылаа-былы абыһыны экономическай көүлүлэрини тупсарыта, производство көдүү-лэ үрдэбиннэргэ үлэ коллективтарын итэриэстэрин үрдэтигэ туһаайылыгыт дьаһаллары көрөр.

(ССТА)

ҮРДҮК ПРИВЕС ИЙИ

Оройуон совхозтара быһыл 11 мйга 1083 тонна эти өҥөрөн, быһааннарын баара-суога 55,8 бырыһыан толордулар. Сорудаһтарын Эрилик Эристин аатынан совхоз 16,2, Субуруускай аатынан совхоз 26,5 арэ бырыһыан толоронор ордуу улахан хаалыны табаардылар. Ити түмүгэр эти государствога аччылааһын быһаана 40 арэ бырыһыан толоруллуна.

Быһааннар итинник тохтуулаа сүөһү көннүгүн өлүүтэ абыһыны арэ буолбакка, мччат сүөһүнү көрүү-харайыны мөлтөдүнэн, туттарылар сүөһүнү төлө-һүтүү сүөгэ сүөх тэриллэринэн эмнэ быһаарыллар.

Мччат сүөһүнү төлөһүтүү уустук уонна сыраллаах үлэни эрэйэр көмө — кыстык. Ити ыйдарга киһилэр алабах эти биэрималарыгэр төртт ууруллар.

Сүөһү итинниги салгы сайыналар уонна кинит-тэн ылылар бородууксуйаны өссө элбэтэр туһугар сүөһүттэр быһылгы кыстык ыйдарыгар табаарынай бөлөһү 110 кг, итиннигэ хаалларар өттүн 100 кг төлөһүтүгэ сорук туруоруна үлэниилэр. Карл Маркс аатынан совхоз Бахсытаары отделениетын Төлөһүтү-бу бригадэтин сүөһүттэрэ хас биридди борооску-ну кыстык устата 115-тии кг төлөһүтүгэ оройуонна ыгырымы табааран, бу үлэни көүлүлөччилэринэн буо-лулар.

Кыстык бастагы икки мйгар борооскуллары төлө-һүтүү графигын совхозтар 8,5 кг аһардылар. Эри-лик Эристин аатынан совхоз биридди сүөһү 32,5 кг өбүлэрин ситистэ. Хадаар, Киһилки, Болугур, Мугу-дай, Чакыр отделениелара бу үлэни бастыһынар көккө-лэригэр таһыстылар.

Он эрэри дьыала сир айымы арна-дөхөн буолбатаа. Борооску көннүгүн өхтүүтэ таһа тууар. Кыстыкка киһирэн баран Улахан Күөлгэ 19, Түөһүгэ 21, Төлөһүгэ 24 борооску алаа. Ити чакчылар мччат сүөһү туһаа сүөх өлүүтүн аччытыга хас биридди сүөһүгэ, спе-циалист эһилэтинни мунуттугудук үлэтири эрэй-лэр. Быһылгы күрдүк үчүгэй усулуобуйалаах кы-стыкка общественнай сүөһүнү дьүдэтин, өлөрүү буру-лу өҥөрүүгэ таһыстаах.

«Чурапчы» совхоз Түөһүгэ бириддэтигэр, Одьулуун отделениетыгар биридди борооскуну кыстык сагаланыаһытан өртотунан 17,4—17,7 арэ кг төлө-һүтүттэрин хайдах да сөптөөх түмүк күрдүк кө-рүөхкэ табыллыбат. Туох ханым иһиннэ, ити сүө-сүһүттэр мөлтөхтүк үлэниилэрин туһута.

Совхозтар директордара, партийнай уонна комсо-мольскай тэрилтэлэр, сельсоветтар исполкомага мч-чат сүөһүнү итиннигэ таһаарылыгыт итэриэстэри туу-ратар абээһинистэһэтэр. Ферма ахсын привес иһин хас биридди сүөһүгэ дьыһаахтык ылан үлэтирэ ситиһилиэхтээх. Киһилэр өртөлүгүгэр социалисти-ческай куоталаһыны тэрийи уонна куоталаһыны түмүктэрин туту кээг биллэргэ таһааран иһин хаа-чылыахтаах.

Эһи аһылыгы бөлөһүннэр аналлаах аэвөлэри үлэ-лэтен көннүрбөнү, атын да эһилик аһылыктары олохтоомут толору нүөрманын ситиһээх. Борооскула-ры бөлөхтөөн, туруктарынан наардаан, мөлтөхтөрү туспа көрүүгэ-харайыгы ылаахха, аналлаах рацион-на киһилэриэххэ, бастын сүөһүттүгэ сыһартаахха.

Быһылгы кыстык ордуутарын толору туһанан сүө-һүнү үчүгөйдик төлөһүтүү, калэр пилиетка бастагы сылыгар эт быһаанна толорууга бөҕө аччылаах туруу — мччат сүөһүнү көрөөччүлэр атын иэстэрэ.

ССРС МИНИСТРДЭРИН СОВЕТЫГАР

ССРС Министрдарын Со-тохсунуу 2 күнүгэ бээ-сөтө сыһыалаа күнү 1981 тинсэбэ көһөрөргө уураах сүл тохсунуу 4 күнүгэ бээ-баскыһыаннааһытан 1981 сүл ылынына.

Партия курса — норуот олоһун уйгутун үрдэтии

ССКП КК партия XXVI съеһигэр Бырайыагы дьүүллэһэбит

Түргэн тэтим эрэйиллэр

Калэр пилиетка уонна 1990 сылга дьэри кээмэ дойду экономикай, со-циальной сайдыытын сүрүн туһаайыларын туһунан ССКП КК партия уочарат-таах XXVI съеһигэр Бы-райыагы мин улаханник сэнээрэ билсисти.

Бырайыах биһигини, иэ-һилиһиннэни олох-дьаһах өттүнэн хааччылыы эйгэ-тигэр үлэлээччилэри, эл-бэхкэ абээһинистир. Кэ-лэр пилиетка өгөнү өҥөрүү кээмэин, быһа холуйа, 1,4—1,5 төгүл улаатыннарар көрүлэр. Итиник тэҥэ санаастары то-лоруу хааччылыгыта уонна хааччылыгы культуретала-па үрдэтиллиэхтээх.

Мин олох-дьаһах комби-натыгар 4 киһилээх пар-и-

макхердар бириддэлэрин салайабын. Бириддэлэ-онус пилиеткага сору-даһын болдосун иһиннэ толорбута. Ити ситиһингэ ураты кистээн сүөх. Киһилэр наадыһыларын түргэниги, санааларын та-бар сына толорорго, киһи-лэргэ болломтолоохтук сы-һыаннаһарга кыһанабыт. Бириддэлэнтэн көрөн өгө-нү нэһиликэтириэн кэрийэ сылдьан өҥөрбүт.

Калэр өттүгэр оройуон-на тыа сиригэр олох-дьа-һах өҥөтүн, Бырайыахка этилибиктин күрдүк, орду-к түргэн тэтиминэн сайына-лар туһугар нэһиликэтигэр ахсын совхозтар биһиги комбинаттыгэр филиалларын тэрийэргэ көмөлөрүн күү-һүрдэллэрэ, олоһу-дьаһа-гы хааччылыгы дьэһэлэри тутууларылар наада этэ. Совхозтар салайааччылара партия норуот олоһун ту-

һугар кыһамнытын олох-хо киллэрин быһыытынан сыһаналар итин өҥөрүөх-тэра.

Е. НОВГОРОВОДА,
райсовет исполкомун
чипинэ.

ЫТЫК ИЭСПИТ

Мин «Чурапчы» совхоз Сылаһааһы отделениеты-гар тракториһынан үлэлээ-битим отучча сүл буолла. Ордуу кээмэни сылаарга тыа хаҕаайыстыбатын тех-никата улам тупсарыл-лан, элбээн иһэригэр үө-рэбин. ССКП КК партия XXVI съеһигэр Бырайыагар итин өссө элбэтэр, тупса-рар туһунан этилиниэ.

Биһиги оройуонмутугар Билигин техника толору кө-дүүстээхтик туһанылы-бат. Холбур, трактори-от-мас тэһитигэр эрэ

туттулар аналлаах күрдүк өйдөбүл сүтэ илик.

Бырайыахка ыйылыры-нан, сир өҥөрүүгүгэр ин-дустриальной технология-лары олохтоһун, кыамта-лары улаатыннарары уонна өнүөхкэ наадалаах үрдүк өҥөрүмтүөлээх массына-лары бэлэмнээһин өссө кэ-иэтиллиэхтээх. Дьэ ол иһин мин эдэр ыччаттары механизатор идэтин дэ-гиттэр баһылылларыгар, итэһэйлибит техникага ытыктыбыллыахтык, кичэл-лээхтик сыһыаннаһалла-рыгар сүбэлэһэ этэ.

Калэр пилиеткага быһа-йахтанар сүнгэн соруктар олоххо киһилэрэ биһи-гиттэн, үлэ дьонуттан, ту-тулуктаах. Ону өйдөөххэ, өнө эппэтиригэр үлэ-дээххэ. Ити-биһиги ытык иэспит.

А. МАКАРОВ,
Ула Кыһыл Знамяга
орден кавалера.

РСФСР оройуоннардааһы (куораттардааһы) народнай сууттарын народнай судьуйаларын быбардарын туһунан РСФСР Верховнай Советын Президиумун БИҔААБА

РСФСР Верховнай Советын Президиума уураар:
1. РСФСР оройуоннардааһы (куораттардааһы) на-роднай сууттарын народнай судьуйаларын уочарат-таах быбардарын 1982 сылга ытарга.

2. РСФСР оройуоннардааһы (куораттардааһы) на-роднай сууттарын народнай судьуйаларын болому-

чуйаларын народнай судьуйалар сана састааптарын талыахха дьэри салгыы уһатарга.

РСФСР Верховнай Советын Президиумун
Председателэ М. ЯСНОВ.

РСФСР Верховнай Советын Президиумун
Секретара Х. НЕШКОВ.

Москва, 1980 сүл ахсынны 17 күнэ.

Народнай депутаттар XVII ынгырыбылаах оройуоннаабы Советтарын V сессията

ТЭРИЙЭР-МААССАБАЙ ҮЛЭНИ ТУПСАРЫАХХА

Райсовет исполкомун председателэ таб. М. Е. ПЕРМЯКОВ дакылаатытан

Отчуоттуур сылга быы-
бордоршан сибээстэн уон-
на кадрдары аттаран туруо-
руу бэрээдэгинэн сельсовет-
тар исполкомнарын предсе-
дателларын 12, секретар-
дарынан 11 киһи саҥа талы-
лыннылар. Райсовет испол-
комун сүрүн отделларын
сэбиэдиссайдэринэн комму-
нистар, үрдүк үөрэхтээх
кадрдар быыбарданнылар.
Ойон Советтар исполкомна-
рын састааптара салгыы
тупсарылына.

1980 сылга райсовет сес-
сиялара уонна исполком
мунньахтара конституцион-
най бөлдьөхтөргө, Советтар
тустарынан Сокуоннарга
сеп түбэһиннэрэн, оройуон
норуотун хаһаайыстыбатын
араас салаа болпуруостары-
нан хаһаайыстыбанын
Райсовет 5 сессиятыгар оро-
йуон экономикай уонна
социальной сайдыытын 16
тутуах болпуруостара көрү-
лүннүлэр. Олору дүүллээ-
һингэ 38 киһи тал эттэ. Ки-
һилэртэн 71 бырыһыаннара
—райсовет депутаттара. Исполком 15 төгүл мунньах-
таан барыта 322 араас бол-
пуруостары дүүллээтэ. Ол
инигэр төбүс төгүл сельсо-
веттар исполкомнарын
председателларын депутат-
тар критическэй этикилэрин
олоххо киллэрин, советскэй
быыбарыһы активы кытта
үлэни тэрийиң, үлэһиттэр
общественнай тэрилтэлэ-
рин салалыы, о. д. а. туста-
рынан отчуоттара истилин-
нэ.

Райсовет исполкомун сү-
рүн итэҕэһинэн ылыммыт
быһаарылылары олоххо кил-
лэрингэ тэрийэр үлэ, хонту-
руол ситэтэ суоҕа, маньаха
туһааннаах отделлар үлэлэ-

рэ мөлтөҕө буолар. Быһаа-
рылылар ордук тыа хаһаа-
йыстыбатын уонна капиталы-
най тутуу болпуруостарыгар
толорулаубаттар. Кэлэр ат-
түгэр райсовет сессияларын
уонна исполком быһаары-
ларын бөлдьөхтөрүгэр бул-
гуччу толорууга тэрилтэлэр
уонна совхозтар салалыа-
чыларын, райсовет депутат-
тарын, сельсоветтар испол-
комнарын эппиктинистэрэ
төстү үрдэтиллээх тустаах.
Райсовет исполкомун отдел-
лара туһааннаах болпуруос-
тарга тахсыбыт быһаары-
лары толорторууга тэрийэр
үлэни, хонтуруолу, ирдэби-
ли күүһүрдэллэрэ эрэйд-
лэр.

Сельсоветтар сессиялара
ахсаан оттуунан сөлкө ыы-
тыллаллар. Ол эрэри ар-
дыгар конституционнай бөл-
дьөхтөр кэллэллэр. Холо-
бур, Соловьев сельсоветы-
гар (исполком председате-
ла Макаров А. Е.) балаһан
уонна алтынны ыйдарга,
Хатылы сельсоветыгар (Ша-
рин Е. Е.) от, атырдыах уон-
на балаһан ыйдарыгар сес-
сиялар ыытыллыбатылар.
Исполком мунньахтарын
ыытыы конституционнай
бөлдьөбүн Кытаанах сель-
совета (Пономарев И. П.)
юстэ. Ииникитин сельсовет-
тар исполкомнара сессия-
лар уонна исполком мун-
ньахтарын конституционнай
бөлдьөхтөрүн кытаанахтык
тутуһаллара модьуйуллар.

Отчуоттуур кэмгэ Бахсы,
Болугур, Хоптоҕо сельсо-
веттара тэрийэр-маассабай
үлэлэрин тупсардылар, го-
сударственинай учрежде-
ниелар, совхозтар отдело-
лениеларын үлэлэрин са-
лайыыга, быыбардааччылар

накастарын толорууга ба-
лаһаа үлэни ыыталлар.

Бахсы сельсовета алта
сессияны ыытэн 14 испол-
ком уон икки мунньахта-
рыгар 42 болпуруостары
дүүллээтэ. Толоон бири-
гээдэтигэр депутатскэй
группа үлэлээтэ. Сыл аҕа-
рын түмүгүнэн сельсовет
бары депутаттара быыбар-
дааччыларыгар отчуоттаа-
быттара. Итилар түмүктэ-
рыгар Толоон биригээдэтэ,
эргикэн предпрятиета, си-
бээс отделениата, саһылы
иктэр ферма оройуонга
бастыһнар ахсааннарыгар
кирдилэр.

Соловьев, Хатылы, Ха-
йахсыт сельсоветтара сес-
сиялары ыытыы бөлдьөбүн
кэллэллэр. Таһаардылар.
Бу советтарга сорох депу-
таттар быыбардааччылары-
гар отчуоттаабытылар, бас-
тайааннай комиссиялар бы-
лааннаахтык үлэлээбэт-
тэр, накастары толо-
рууга үлэ ситэтэ суох
ыытыллар, хаһаайыстыба-
най үлэлэргэ бөдөн итэ-
бэстэр таһаарылаллар.
Сыл бүтэрэ чугаһабытын
үрдүнэн сорох сельсовет-
тар исполкомнара депутат-
тар отчуоттааһыннарын
олус хойутатан тэрийдиэр.
Бу хаалбыт кыпгас кэмгэ
депутаттар бары отчуот-
тааһыннарын тэрийиң бул-
гуччулаах.

Ааспыт быыбардарынан
сибээстэн райсовет 50 де-
путаттарыгар быыбардаач-
чылар 107 араас этикилэри
киллэрбиттэр. Ол эти-
лэртэн 11 сессия быһаа-
рылынан наказ быһыы-
тынан толорууга 76
эти ылыммыта. Билин-
гн турутууна олортон

9 наказ сунууунан толору-
луна, 20 наказ толорууга
сылдыар.

Оройуон 14 сельсоветта-
рын депутаттарыгар бары-
та 325 эти кирибитэ. Он-
тон толорууга 201 эти
ылыммыта. Уолсайынан,
райсовенка даһаны, сель-
советтарга даһаны кирибит
некастары олоххо киллэ-
рин бытаан. Ииникитин то-
лорууга ылыммыт хас
бирдин накаһы биримэ-
тигэр булгуччу олохтуур
соруутаахпыт.

Оройуоннаабы Совет баста-
кы тэрээһин сессиятын 7, от-
тон бары сельсоветтарга
4—5-тин бастайааннай ко-
миссиялар тэриллэбиттэрэ.
Райсовет бастайааннай ко-
миссиялара быһыл былаан-
наахтык үлэлээтилэр, ис-
полкомга 38, сессияларга
6 болпуруоһу бэлэмнээн
киллэрдилэр. Ол эрэри
иччаты кытта үлэс социа-
листическэй сокуоннаака
уонна общественнай бэ-
рээдэги харыстааһынга, иэ-
руот үөрэтиринигэр, до-
руобуйа харыстабылыгар
уонна культурага баста-
йааннай комиссиялар ыраа-
рынан ситэтэ суох үлэлээ-
тилэр, бастахы тэрээһин
мунньахтарынан мунгурдан-
нылар, боччумнаах болпу-
руостары дүүллэспэтилэр,
мизэстэ тэрийэр үлэни, бэ-
рээбэрхэлэри ыппатылар.
Сельсоветтар бастайааннай
комиссиялара эмиз мө-
лөхтүк үлэлэнилэр, сессия-
ларга уонна исполкомна-
га болпуруостары бэлэм-
нээн киллэриилэрэ олус
аһыйах.

сельсоветтар сессиялары-
гар депутатскэй заплата-
ры туруоруу кыаллыбата
буолар. Быһыл үгүс сель-
советтар сессияларыгар
депутатскэй заплата
огоһулуубатылар. Ылыллар
быһаарылар туолууларын
хонтуруоллааһынга, депу-
таттар быраалтарын толору
туһаннарыга суолта ситэ
бэриллэбитин бириг кестүү-
түнэн буолар. Ииникитин бас-
тайааннай комиссиялар үлэ-
лэрин төстү тупсарар, за-
плата практикада кизг-
ник туттар соруутаахпыт.

Сельсоветтар исполком-
нарын тэрийэр-маассабай
үлэлэргэ хаһаайыстыбаннай
уонна культурнай тутуу со-
руктарын быһаарыынан
сыаналар. Быһыл сельсо-
веттарынан государство
кэллэһиннээтэн 120 тонна
үүт, 70 тонна эт туттарыл-
лаахтааҕа, 940 тонна от со-
ботуопкаланнаахтааҕа. Ити
соруудах үүккэ 89,5 быры-
һыан, эхкэ баара-суоҕа 3,4
бырыһыан толорулунна.
Райсовет исполкома даһа-
ны, сельсоветтар исполком-
нара даһаны бу үлэни
суолта биэрэн дьарыкта-
матылар. 14 сельсоветтан
былааны Хоптоҕо, Болугур,
Чурапчы, Чапыр, Мугудай
эрэ аһардылар, оттон Бол-
тоҕо 20, Бахсы 32, Хайах-
сыт 35, Сылк 37, Соловьев
36 эрэ бырыһыан толорду-
лар. Эти туттарыыга сель-
советтар исполкомнара үлэ-
ни ыппатылар.

От комууругар общест-
венность куһаҕана суохтук
кытыныа: 3378 тонна от,
3274 тонна силэс бэлэм-
нээнэ. Үтү туттарыыга уон-
на сүөһү аһылыгын собо-
туопкалааһынга ордук Хоп

1981 СЫЛ БЫЛААННАРА ЭЛБЭХХЭ ЭБЭЭНИНЭСТИИЛЛЭР

Райплан председателэ депутат П. Г. КИРИЛЛИН дакылаатытан

— ССКП КК апынныы-
таабы (1980 с.) Пленум,
Пленумка таб. Л. И. Бреж-
нев этиктэ, ССКП КК пар-
тия XXVI съезигэр Быра-
йыга норуот бүтүүнүн
дүүллээһинигэр таһаары-
лыта,—диктэ дакылаатчыт,
—советскэй норуотка үр-
дүк оро көтөүлүүнү үөс-
кэтиллэр. Оройуон үлэһит-
тэрэ ССКП XXVI съезин
достойнайдык көрсөр иһин
социалистическэй куотала-
һыны кизгиктэ тэтитилэр.
Соторуутаабыта буолан аас-
пыт оройуоннаабы партий-
най конференция үлэ кол-
лективтарын иинилэрингэр
саҥа дьоннаах соруутары
туруордо.

Дакылаатчыт итингэн сал-
гыы 1980 сыл уонна пяти-
летка сорох түмүктэрин
билиһиннэрэр, сессия дүү-
ллэһинигэр кэлэр сыл бы-
лааннарын киллэрэр.

Оройуон сүөһүтүн ылыл-
лар бородууксуйалары оҕо-
рууга уонна олору госу-
дарствоа атычалааһынга
пятилеткатаабы былаанна-
рын толорбото. Ол эрэри
быһыл өспүт снл түмү-
тэрэ тупсарылынылар, об-
щественнай сүөһү ахсаана
өччөтүлүбүтэ.

Оҕуруот аһын соготуоп-
калааһын уонна түүлээһи

туттарыы былааннара толо-
рулуунулар. Бирдин ынах-
тан үтү ылыыны Эрилик
Эристин аатынан совхоз-
тан ураты хаһаайыстыбалар
былырынныгытааһар үрдэ-
тиллэр. Ити көрдөрүү оро-
йуон үрдүнэн 87 кг үүннэ.
Кэлэр сылга хас
бирдин фуражнай ынахтан
ортотунан 1260-нуу кг ыыр
соруу турар.

Эти оҕуруу соруудаа сыл
11 ыйын түмүгүнэн 81,4
бырыһыан толорулунна.
Итиник балаһыанньа кэлэр
пятилетка бастахы сылыгар
туттарыллар сүөһү орто
ыаһаһынын 310 кг, ыһарай
деловой тахсытын 68, ку-
луну ылыыны 65 бырыһыан-
га тиздэрбитин модьуйар.

Быһыл төрүөсү ылаһа
Эрилик Эристин аатынан
совхоз атыттардааһар ор-
дук көрдөрүүлээх. Оттон,
холобур, Субуруускэй аа-
тынан совхоз быһылгы ыһы-
райын кизгиктэрин эригини
туһага суох өлөрдө. Уолса-
йынан, сүөһү көнүгүнэн
өлүүтүтүн быһыл 515 тон-
на кэрингэ эт сүтэрилиннэ.
Кэлэр сылга ийэ сүөһү
ахсаанын элбэппэкэ туран,
сүөһүнү көрүүнү тупсаран
киинитин ылыллар боро-
дууксуйа кээмэйин үрдэ-
тихтээхпит.

Государствоа туттарар
бородууксуйабыт хаачысты-
бата мөлтөх. 11 ыйга тут-
тарылыыт үтү 20,2 быры-
һыана эрэ 1 суортааһынан
аабылына. Эриликтэр үт-
тарыны сыччак 4,6 бырыһы-
нын 1 суорка биэрдиэр.
Ииникитин итиник улахан
хормонуну таһаарбат ту-
һугар туһааннаахтартан ирдэ-
бил күүһүрдүлүөхтээх.

Аны сайын оройуон үр-
дүнэн 36 тыһ. тонна от со-
ботуопкаланара былаанна-
нар. Ону тэнэ бурдук со-
ломотун бүүс-бүтүннүү сүө-
һү аһылыгар туһанар соруу
турар. Кэлэр сезонга 2280
тоннаттан итэҕэлэ суох со-
ломо бэлэмнэниэхтээх.

Туорахтаах культууралар
үүнүүлэрин гектартан 7,5
центнеринэн, хортуоппуйу
75 центнертэн итэҕэлэ суо-
бу хомуйуохтаахпыт. Онон
барыта 3675 тонна бурду-
гу, 750 тонна хортуоппуйу
бэлэмнэхтээхпит. Сири
оҕуруу культуураһын тупсар-
даахха, бу хайа баһарар
кыаллар. Ол эрэри би-
һикхэ эрдэтэҕи лаары кө-
төүү уонна күһүнү тө-
рутүү былааннара толору-
лубаттар.

Тыа хаһаайыстыбатын ба-
затын бөсөгөгүтү «Якут-
мелиоводстрой» хоарасчөт-

най участвата (В. И. Рома-
нов) уонна «Сельхозхимия»
холбоһуга (Н. Е. Зверстов)
сири кытта үлэни төстү туп-
сарыахтаахтар.

Пятилетка бүтэһик сылын
11 ыйын түмүгүнэн оро-
йуонка промышленнай про-
изводствоа былааннара то-
лорулуунулар. Автомашина-
лары өрөмүөннээһин, де-
лозой маһы тизийи, арыы-
ны оҕуруу ааспыт дьыл ту-
һааннаах кээмээһэр улаат-
та. Промкомбинат, типо-
графия, «Сельхозтехника»
холбоһугун коллективтара
ариз-дэхси үлэлээтилэр.

Ол эрэри, дикн бэлэ-
тир, дакылаатчыт, үлэ хаа-
чыстыбаннай көрдөрүүлэрэ
билиһик көрдөүлүгэ эл-
пиктээбэттар, нэһилиэһнэ
күннэтэ туттар таһаардарын
сөптөөх кээмэйинэн оҕо-
руу кыаллыбата. Холобур,
эт-үт комбината (А. К. Ма-
лышев) үтү бородууктала-
рын оҕуруу былаанын тох-
то, ааспыт сыллааһар 363
тоннанан аһыйах бородуу-
ксийы биэрэ. Оттон, ды-
һиктэн, оройуон совхозтара
былырынныгытааһар 566
тоннааҕа элбэх үтү тут-
тардылар. Промкомбинат
кээмэйинэ туттар таһаар-
дарын оҕуруу, лесопункт
оттук маһы тизийи былаан-

нарын эмиз толорботулар.

Дакылаатчыт итингэн сал-
гыы промышленнай пред-
приятелиар, производствен-
най тэрилтэлэр 1981 сыл-
лаабы былааннарын били-
һиннэрэр.

Быһыл 11 ый түмүгүнэн
«Якутколхозстрой» ТМУ-га
(С. Н. Плотноков) генераль-
най бэдэрээт былаанын
96,5 бырыһыан, бэйэтин
күүһүнэн тутар үлэтин 115
бырыһыан толордо, оттон
«Якутсельстрой» мехучасто-
га (И. Н. Сивцев) үлэ ити
көрүгүнэригэр былаанын
аһарыттан эрэ ордугун то-
лордо. Хаһаайыстыбаннай
ыһыанан тутар-таһар үлэ-
лэргэ совхозтар көрдөрүү-
лэрэ эмиз мөлтөх. Тутууга
көрүллэр үп сыл ахсын си-
тэ туһаныллыбат. Бэдэрээт,
икитэр базалара, матыры-
яаһынан хааччылыылары
мөлтөүүн, үлэһит иһин тий-
бэтин туһунан кэспэтинит-
тэн дьыала өнүйбэт.

Аһан эрэр сылга олох-
дааһах комбината өгөнү
оҕуруу кээмэйин улаатын-
нара эрэри, производ-
ственинай былаанын толор-
бото. Олорор Дьиз, миз-
бэл оҕоһуутун уонна өрө-
мүөнүн, транспорт өмөтүн
улаатыннарбата итингэ на-
хозпланынан көрүллэр кир-

Райсовет исполкомун үнхэ отделын сэбиэдиссэйэ
депутат М. С. ОКСНЕШНИКОВА дакылаатыхтан

1981 онд улсын оройн бод-
лого, оросуудтайгаа
7899,1 тн-ийн солж, сессия
бүтээгдэнтэйгээр илгээл-
лээ. Ол илтгэн нуруот ха-
наайнстыбатын үбүлээни-
нэ 726,3 тн-ийн солж, нуруот
үөрзүиринтэйгээр 4439,7 тн-
ийн солж, културада 536,6 тн-
ийн солж, дсруобуяа харьста-
былтайг 1887,4 тн-ийн солж
былааннама.

Ааһан эрэр сэлэг мйдерынан, кварталларынан дохуоттар былааннара аһара толоруллан кзллилэр. Онон кварталларынан араарыы быһаһытынан көрүллүбүт ороскуоттары үбүлээһинигэ ханнык да мэхэйдэр суоһар.

Райсовет исполкома ордон 1979 сыллаагы бюджетын толоруу туһунан отчуоту бигэргэтингэ киллэрэр. Бюджет дохуоттарыгар 8764,1 тыһ. солк., ороскуоттарыгар 8392,2 тыһ. солк. толорулуна.

1981 снл партия XXVI съез буолар снл. Биниги оройуонмут улэһиттэрэ нти сүткэн суолталаах со- быиены улэз санг кыа- йыларынан бэлэстииргэ, кэлэр пэтилетка бастаы- сылын былааннарын сити- ниилээхтик толорорго дуу- луһаллар.

үсүлүбуйаны тунсарымы,
автобустар сындыныларым
бэрээдэктээни болпурус-
тарыгар тохтоото.

Олех-дьянах комбинатын
директора В. А. Макаров
райсовет исполкоме урук-
ку өттүгэр хааччыяр тэ-
рилэлээр салалыага ула-
хан көтүүтүүлөр таһаарбы-
тын критикелээта. Дьону
түмэт, субэлэхэн үлэлээ-
бэт буолан наар дьяна-
лымсыыйынан олоруу
түмүгэр үлэсэ-хамнаска бил-
лэр ыраакаттар үөскээ-
тилэр. Маны - тоо-
ратыага исполком быһаа-
рылыах дьёналлары ыла-
ра наада. Итинтэн салгыи
инки бэйэтэ салаяар ком-
бината ыһылкыттаах үлэлэрин
былаанын биһилиинэрдэ.

— Мырыла олохтоохторо олосу-дьаһааһы хааччыһы болпуруостарыгар туруорсууларга үксүгэр өйөммөт, — диэтэ Соловьева сөлөһкэй Советын исполкомун председателэ А. Е. Макаров. — Электроэнергиянан хааччыһы, телевидениени аялларын суол оҥоһуутун курдук боччумнаах болпуруостар быһаарыллыбатылар. Уһук участкалар олохторун дьаһоохторун салгыы тупсарыыга итинник сыһыантан анкаастаныахха.

Депутаттар 1981 санын
оройон эконолический
уонна социальнай сөйдөм-
түн булганын бир сөнө-
нөн бигэргэттилер.

Сессия 1981 сылга орайон бюджеттын дохостарыгар уонна ороскууттарыгар 7899.1 тыһ. солк. кээмэйинэн биэргэтэтиэниэ 1979 сыллаары бюджет туолуутун туһунан быйаарынын алынна.

Дьиз-уот уонна комму-
нальной хайааһыстыба про-
изводственной управлени-
та кэтинки кэмгэ үлэтин
балачана сөргүттэ. Ол эрэ-
ри Чуропци сэлээннэтин
тупсаран оҥорууга, сан-
тарней-чэбдигирдэр үлэ-
элэрэр дьизэлэри өрөмүөн-
кэтиннэ, кэтиннэтин
нэри уонан кэччэһи, о.
д. а. салаа үлэлэргэ
нэри сүх буолбахтар.

«Якуткоммуэнергo» производственной учластага нэкиз учраждиниелар хотельнайдарын бэйэтигэр ылыахтаах, коллективнагар үлэсэ эппиэтинэни күүһүрдүөхтээх.

1981 сылга газ хангайныс-
тыбета нэгэтиллнэвэ, гаһы-
нан туһанар ыал ахсаани
элбнэвэ.

Үлэс баар итгэстэри
итгэнэ ырахаттары дь-
ныардаахтык туораты, ит-
гэйиллибит үлэ иһин тус
эппиэттэһин үрдэти, го-
сударственной уоһона пла-
новой дьыссыппыһыны
салгыы бааротуу—1981
сыл тыһааһыһынаах былаан-
нарын ситиһиһлээхтик то-
лоруу махтэтиһэн иһилэр
буолаллар. Оройуон үлэ-
һитэрэ бэлитэммит кир-
биһилэри ылар иһин бары
куустэрин, сатабылларын
уһурухтара

Онүс патишети устата
оройуон бюджетта дахуот-
тарыгэр уопсай суумагы-
нан толоруллуута сктипи-
линиэ. Ол иһигэр 1980
силлавыи бюджет дахуот
өтүтүн чуолкайданант бы-
лаана 100,7 бырыһыан то-
лоруллара сабадаланар.

1981 онд оройсон бюджет дахуоттаригар 7899,1 тый. сол. сессеа бигэргэ-
тинигар килээриллэр. Ол
инггээн оройуонга бас бэ-
ринэр предпритиалартан
бюджетке дахуот кинрин-
га 109,3 тый. солкуобайы-
нан, рабочедартан уонке
сүлүүспалахтарган нолуок-
тар 2195 тый. солкуобайы-
нан, райло тэбээр эргин-
рин билэанын төлсрууту-
ган, барыстан подоход-
най нолуоктуун 5258,4 тый.
солкуобайынан, атын нө-
луога суох дахуоттар 336,4
тый. солкуобайынан бы-
лааннаннилар.

Оройсон бюджетын дохуот өттүн былаана уонна толорулуута бары учреждениелар, тэрхитэлэр, предприяттиелар, совхозтар үлэлэриттэн, кинилэр финансовай туруктарыттан ыкса сибээстээхтэр. Хас биридиг салайааччы норуот хаһаайыстыбатын былааныгар көрүүлүбүт дьаһаннар то-лору тохторо сүлх, ыблалар.

наллэрин туһугар бюджетна коруллугу төлбүрдэри биримэтигэр оңороро эрайиллэр.

1980 сыллаабы бюджет ороскуоттарыгар чуолкайданымт булаана 11 мйга 86,9 бырыһыан эбэтэр 7147 тыһ. солк. толорулунна бюджетка уларытыылар, сунууһун, 9 мйынан бүтэриллэллэр. Оттон кэлэр сыллаабы бюджет туһааннаах Советтар исполкомнарын, сессияларынан ахсынныыга бигэргэтиллэр. Онон сельсоветтар исполкомнарын председателлэрэ, бюджетнай тэрилтэлэр салайааччылара көрүлүбүт үбү сыл сабаланыарыттан кварталларынан үлэһиэн эриэ-дэхси ороскуоттаһыны ытыктаахтар. Ол биирхэ кыаллыбат. Үлэтэ оҥорулуннабына даһаны, үбэ тутта төлөнөн испэт. Хотобур, Быйыл ахсынныы сагалыгыгар дээрэ 300 тыһ. солк. үбэ ытытыллан баран төлөбүрэ тутта оҥоруллубата.

Саха АССР Министрда-
рин Советын 1979 сы-
луунку ыйдагы дыһалы-
нн республика бюджет-
ттан ветеринарнай стан-
цияга капиталнай өрө-
үүккэ барылибит үлүн
өройуон - бюджетыгар 8,5
м.лн. солк. хаалбыта. Ону
хаалыан быһыт итинник

саялга республика бюджет-
тыттан 9 тый, солж. бэрил-
либитэ. Итинтэн 11 ый тү-
мүгүнэн 3 тый, солж. эр-
броскуотанна.

Норуйг үерэкирнителигээр
ааһан эрэр сынга тангас
сая атыкшаһыныгар 244,
тыһ. солк. нөрүлүбүтүттэ
99,2 тыһ. солк. түтүлүннэ
Оттон хаһаайыстыбаннай
оттук уонна элентро-уо
гөлөбүрүгэр сокуоннай
суох ордук ороскуоттар
таһаарыллаллар.

Сельсоветтар бюджетнай-финансовой үлэсэ быһаарылар уонна эффе́ктивнэстэрэ лаппе улэтыннардылыына. Нэллээхтэ баар бюджетнай тэрилтэлэр баарылара сельсоветтарга бэйэрилиннилэр. Кэлэр сылтан урунку тэрилталарга эбии Дирин орто оскуолата уонна интернет, Чурапчы абыс кылаастаах оскуолата, сельский бюджетка көһөрүллэлэр. Онон 1981 сылга сельский бюджеттар нэмэйдэрэ 3367,9 тыһ. солж. тийэн арыйуун бюджетын 42,6 бырыһыаны ылымалара. Онон мээстэ, көрдөбүл, контуруул жүүһүрдүүлүүктөөх, дыһаланар оҕоруу, үчүөт уонна өтүөтүнэс туһаарыллыахтаах. Оттон биллигин үгүс сельсоветтарга балаһыанньа көрдөбүлгэ ылааскыан э

лиэтгээбэт. Хятаанах сөл
советын нөлөөлмө уон
никин аппаратын үлэнтгэр
бюджетнай - финанс а
үлэсэ быраалгарын уон
эбээһинистэрин мөлхөхү
толороллоор. Ытыллыбы
реализиялар түмүктэрини
исполкомга чолуу быба
рылар ылылаллар. Хо
мойуох иһин, олох тол
рулуулара хааччылыбы
Сыл устата биер дэсэ
бюджет дохуотунай ча
һын хытта сибээсгээх т
риятэлэр сметалаах үб
хайдах туһанан иһэллэри
гүһүнаа отчуоттар, сальс
вет бухгалтерын информ
циялар исполкомга и
тиллибитилэр.

Кытааных сельской Советтер таһаарыллыбыт илбастар атын да сельсоветтарга эмиз көстүтэлмилэр. Ииникитин сельсоветтар илполкомнарын председателирэ, финансовой-бюджетнай үлэсэ бырааттары уонка эбээ-нистэрин чуолкайдык тоһорууларга эрийдилэр.

1981 сэл тохсууны 1 күнээр оборотка сэлдэх үбэлгээр итгэсэнээр Совет суох буодара билинэ. Үгүс сөлсөвөтөргө бюджетнай үл көнүл осто тога баар буолуута сабадаланар. Ол үрдүнэн Болгоно, Одьулун, Соловьёв

Огчугаагуур измкэ үгү
сельский Советтар испол
комнара депутаттары жыт
та үлэни тупсарбатылар
Депутаттар сылга 1—2-
огчугааһыннарынан му
гурдуннар, быһаарык
лары олоххо ниллэрикт
чопчу үлэни ыһплаттар
Онон олохтоо Советтар
тэрийэр-маассабай үлэлэри
тосту уларыта тутуу эр
йилээр. Быһбардааччылар
кытта үлэ мөлбөүн түмү
гэр нэһиликкэ ордорун
үүтүн государство аты
лааһын былааннара тобун
нулар. Онообор Баккы
Соловьев курдун үрдүттэ
ары сыахтардаах нэһи
лиэхтэр торут да туттарба
тылар. Бу болпуруоска н
полкомнар үлэни былаан
наан тэрийиэхтээхтэр
туһунан ССКП райкому
секретара депутат Е. М.
Магараев эттэ.

ССРС-Государственный
биржмийэти дэурэата
Карл Маркс аатынан сөв-
хөз сүлгүһүта депута-
М. С. Толстоухов сирн оло-
рууну, бүтэйдээһини куу-
кэ ыһан сүөһү аһыһыг-
базатын кэстэргэ эти-
иллэрдэ. Маныаха ор-

Яуонгга бээр бастыг огин
ты туһилзэхха. Араатар
итини тэнг сүөһү боруода
тын түпсарыга үрдүк кы
лаастаах ыччат сүөһүлөр
жини уобаластартан агы
лаһыы, оһорор, үлэлий

Дагылааттары дьүүлзэһии

Дангалааттары дүүллэ-
һингэ бастанынан тыл эл-
лит Чурапчы сельскэй Со-
ветын исполкомун предсе-
датель депутат М. И. Бе-
лых отчуоттуур кэмгэ рай-
совет исполкома сөлөөхтү-
үр үлээлэбитин бэлэтээч-
түрүн, быыбардааччылар
наказтарын олоххо киллэ-
рингэ ытыллыбыт үлэ-
лэргэ тохтоото. Сэлиинэ
уулуссаларын тупсарыта
«Сельхозтехника» холбоһуга
үлөхөн кээмэйдээ үлэни то-
лордо. Кэлэр өтүгүр бу
үлэс «Сельхозхимия» хол-
боһугун эми тардыахха,
дистэ минн. Араатар итин-
тэн салгыы сельсоветтар
инки ардыларыгар тэрийэр-
маассабай үлэс социалис-
тической куоталаһыны
саккалырга этки киллэрдэ.

— Субуруусхай аэтынан
совхоз Хатылпыттан Кым-
далга дээрү үрдүк күү-
рүүлээх электрелиннэ бы-
рейыагынан өмөттөрбүтэ
Онуоха сайылкыктар
көтүүтэ хаалбыттар.—дизэ
сетевой үчүстэн рабочаяа
депутат П. С. Носов.—Сай-
лыктары механической ма-
шинага киллээрэр буоллах-
ха, итинки уларыттахха үа-
быллар. 1979 сыллаахха
Мугудайга подстанция ту-
туллан баран государствен-
ной сетке холбоно илин.
Хатыны, Сылгы үрдүк күү-
рүүлээх линиялары быра-
йыактан туорайыааах тар-
дыллан тураллар. Итинки
итэбэстэр электроэнергияны
туһаныага ыарахаттары
үөскэтэллэр. Ичинки
сайдыы кэскиллэрин өтө
көрөн электрелиннэлэри
бэрээдэктээхэ.

Эрилик Эристин аатын
наа савхаз директора де-
С. И. Сергеев кэлэр

гаады уон сылта дойдун
экономическай уонна со-
циальнай сайдыытын су-
рун туһайышларын бы-
райыатын советскай рабочай-
дара дириг биһирэбили-
ни көрсүбүтүрүн, ити ки-
инилэр үлэс активност-
арын өрө көтөхтүтүн туһу-
нан кэпсэтэ. Оройуон ты-
аһын хайаайыстыбатын ин-
ники сайдыыта сирн оҕо-
ууну кэскилтигэр улахан
туһулукаадын ийэн туран,
тинн «Ижтумениноводстрой»
ПМК-тын күүһүрдэн Амма
үгүрүн, Туолума, Нуотара
үгүрүтэрин баһылааһыны
үгүрүтэтигэр этэ. Ааспыт
кытылтыкаа хонтуруолнай
сыһаппалары үгүстүн ула-
рыта-тэлэригэр түрүү ха-
айыстыбаны салайыыга
өлбөх ыарахаттары үөскэ-
тэ. Онон кэлэр өттүгэр
тинник уларытышлары тох-
отуохха, диэтэ түмүгэр
көтөр.

Дунд-уул уонна комму-
нальнай хайаайыстыба про-
изводственнай управлени-
е болуотунньуктарын
биригэдьиэр депутат
А. А. Пестерев, кини са-
айар өрөмүөнээччилэрин
биригээдэтэ былдьаннаах со-
уудахтарын толорон илэ-
рин, ССКП XXVI съёһин
достойнай бэлэхтэрдээх
төрсөргө түрүмүгүтэрин
элсээн туран, үлэ тэрээ-
нинигэр баар илэстэргэ
охтоого. Сыл устата хал-
ыгнаабат былааннар суох-
тарынан, ордук хайыт-
ыбыт матырыйаалларынан
молдохтук хаачыллабыт,
дистэ кини. Онтон үлэ
түгүстүк ахтанар, хаачыс-
танар Итениэхэ

тууу деталларын бэйзбит
бэлэмнээбэппит эмнэ ох-
ор. Ол нһин пилмате-
риаллары бэлэмнир анал-
лах сыады тэрийэргэ бы-
ааннабыт.

«Урожай» ДСО оройуонаабы советын председатели В. Н. Оконешникова оройуона спортнай үлэ мөлөтүллүбүтүн бэлгэтээ. Ойнообор улахон түмүүлүргэ бастык спортсменарбытын ханайыстыба салайваччыларга көтүллээ-бэт буоллулар. Ити түмүгэр ыа сириэмэи бастагы спортнай ооньууларга бэлэмэ суох кытынныбыт. Ириллэннээ эт-хаан өттүгүн сайдыытыгар салайваччылар көбүлээһиннэрэ, көлөлөрө дэриыллэр.

— Бийиги коллективийг телефонунан сибээни хэргэтийгэ ахан эрэр сылга гэжээ үлэлэри хытга,—дээ сибээс үзэлын телеграфистката депутат А. А. Чинганааров.—Ол курдук, телефон ахсаана 200-нэн олбээтэ. Хайахсыгы, Кытаа, гэж хытга үстүү ханаалылан хэсэгтэр хыах үөсхээтэ. Сүрүн магистральной хытгаа өрөмүөн хытгылыа. Бу үлэн өсө хэсэгтэр, гэж базабыт эппээтээбэт үүсөл илэр. Үлэлиир дээтэ хытга олус эргээдэ. Онон хытгабардагчнылар сибээс өрөйуөннээг үзэлын санга хытгаин тутууга туруурсууларын ойехээтэ.

— Чакырга сүөлү боруп-
датын туасарыыга үлэ ыы-
ллыбат. Ол түмүгэр сүө-
үлэр хаан-уруурбаһыыла-
ра тахсар куттала үөскээт.
Чыстык хотоннор эргэрэн-

нэр үзэлхиргэ улам шарван
ишэр. Итилэр да охсуула-
рыгар төрүбү ылыы сүбү
үүтү бизэринтэ биллэрдик
намтаата. Онон искусствон
най сизмэлээһингэ кии-
риэххэ, хотоннору тутууну
кэнгэтээххэ,—диэтэ Эрилин
Эрстийн аатынан совхоз
Ыаһыкыһыта депутат А. Н.
Кириллина.

Кытаанах сельскэй Союзтын исполкомун председателз И. П. Пономарев, киһи салалар сельсоветын аадырыһыгар минирбит критическэй этикилэр солтоохторун толору биликэи туора, ити итэҕэстэри туоратыах буолан эрэннэрдэ. Чакыр, Килзигки отделениеларын кииннэригэр кавзальнай котельнайдары туарга табыстаах үсулуубуа үөскэтилиннэ, диэтэ киһи. Ону туһаныыга көмөнаада. Чуолаан, матырыйаалынан хаачыйыныа кииннээххэ. Оройуонига тыахааһыстыбатын салалыынан киһи барыта дьарыктанар курдук да түмүк мөлтөх. Управление совхозтары быһаччы салаларыгар кыах бэрддэлибэт. Сүөһүинитиниэ кэскиллээхтик салыйнарыыга туох-хааныа кииннэз аһылык боса базатын тэрийки, хытаралыны аччатыы, ынабы ыһынтыааллыы оройуоннарбит баастын олыттарын олохтоһун наада.

Промкомбинат-рабочайн
депутат М. Г. Монастырева
комбинат билигчи базата
мэһилиэнньэ үүнэн ийэр
көрдөбүлүгэр алынастык
бородууксуйаны онорор

кыады бичирбэт буолбуту
Бэлэтээтэ. Станоктар тийий
бэттэр, санга оборудовани
ны туруорар сир суох. Ма
һы куурдар сыых үлэлээ
бэт. Онон санга мизбэлкэ
смады тутар нэаде.

Огчуотуур иэмэ үгү
сельский Советтар испол
комнара депутаттары жыл
та үлэни тупсарбатылар.
Депутаттар сылга 1—2-т
огчуоттааһынарынан му
гурданналар. Быһаарып
лары олоххо ниллэрикт
чопчу үлэни ыппаттар.
Онон олохтоо Советтар
тэрийэр-маассабай үлэлэри
тосту уларыта тутуу эр
йиллэр. Быһбардааччылар
кытта үлэ мөлгөбүн түмү
гэр нэһиликкэ ордорун
үүтүн государство аты
лааһын былааннара тобун
нулар. Онообор Бахча
Соловьев курдун үрдүтэ
ары сыахтардаах нэһи
лихтэр төрүт да туттарба
тылар. Бу болпурооска на
полкомнар үлэни былаан
наан тэрийэхтээхтэр. Ит
туһунан ССКП райкому
секретара депутат Е. М.
Макарова этэ.
ССРС Государствений
бирезмийетин лауреата
Карл Маркс аатынан сов
хоз сылгыһыта депутат
М. С. Толстоухов сирн оло
рууну, бүтэйдээһини күүс
кэ ыһан соһуу аһылыгы
базатын көктэргэ эти
иллэрдэ. Маныаха ор

Яуонгга бээр бастыг огин
ты туһилзэхха. Араатар
итини тэнг сүөһү боруода
тын түпсарыга үрдүк кы
лаастаах ыччат сүөһүлөр
жини уобаластартан агы
лаһыы, оһорор, үлэлий

Райсовет исполкомугар КЭМ ДА БЫТААННАР

Субуруускай аатынан айдаанынан үлэс киллэриллибит электрическэй ааһын системата үлэлээ-бэкиэ эрэ туһаныттан туоратыллыбыт. Нолуому таһаарыгы баччыксыттар күнү быһа сылдыаллар. Механизация киллэриллибит сөбүтөх хотонугар итинник сыһыан кытаанахтын сэмэллэнэх тустээх.

Эмчэт сүөһү туруга куһаҥа суох. Ол эрэри Кэндальга турар 110 борооскуу күөгүз иккитэ эрэ аһаталлар. Ити кэлин киллэргэ улахан охсуулаах буолуон сөп.

Төрүөххэ бэлэмнэнигэ үлэ бара илэк. Илин хотонго торотөр бокса баара өрөмүөннэммикэ, сыһыттыллыбэкка турар. Термоклеталлар сохсүтүллэ илктэр, бикрдиллэн илкталар оҕоһуллубаттар.

Куһула мунуктар социалистическай куоталаһы сиркилэтиэх буолар оруолларын толорботтор.

Отделение бизс хотонунан 1160 сүөһүнү ыстатан турарар. Итини көрүүгэ-харайыга 70-ча киһи үлэлиир. Кыстык иэки ыйыгар 265 борооскуу хэс бикрдиллэрэ 30,1 кг төлөһүтүлүнүлэр.

Ол эрэри исполком туруорбут сорууттарын олоххо киллэригэ быһаарылаах дьаһаллар кэмизгар ылыллыбатахтарын түмүгэр икки ыйга 26 сүөһү көннүөн оҕуна, үтү маһын, государство атылааһын графинтара тосунулар.

Пятилетка түмүктэһиннээх сылын 11 ыйыгар быһаан үтү ааловой маһынга 69, государство атылааһынга 57,3 эрэ бырыһыан толорулунулар. Ити үрдүкөн мааһы үрдэтигэ туһуламмыт дьаһаллар олоххо киллэригэ үлэ ыраабынан ситэтэ суох, ынахтары үстэ маһынга баара-суоҕа 6 маһынныкыт кириэ. Маһынныкыттар итин аһылыгынан хааччылаа иликтэр.

Экин аһылыгы бэлэмнээһингэ 8 үлэһит туруоруллубут. Киһилэр күөгүз 21 тоһога убадас көөнньөрбөнү бэлэмнииллэр. Синлэс төһө эмэ баарын үрдүкөн маһынныкытарга ситиһини тэхтоллуттар. Урааляуэцый биллэринэн, искусствонай үтү оҕоруу сагардым садаламмыт. Экин аһылык онтон атын көрүгнэрин бэлэмнээһингэ ханнык да үлэ ытыллыбатах. Аһааһаах эааао тэриһини үлэсэтигэ эрэ сылдыар.

Манна даһатан эттэххэ, аһыах сыллааһыта бэрт

Биһирэбил ДИПЛОМ

★

Кордорон агитацианы VI республикатаары көрүү-конкурс түмүгө таһаарылыһа.

«Хаалыылаада суох үлэ-лөһхө!» дигэн девизинэн ытыллыбыт бу куоталаһыта биһиги оройуонмут ситиһиннээхтик кытыһа. Көрүү-конкурс жүрүгата оройуон көһөрүлэ сылдыар, кыһыл мунуугун биһирэбил дипломунаа баһарааһааһа.

«СО» көрр.

ОУРУН БЭЧЭЭТТЭММЭТЭР ДАБАНЫ

Хадеер нэһилиэтиннээс Уордэ үчаастаһын олохтоохторо кулууп үлэлээбэтин, почта, хаһыат, сурууаал бириэмэтигэр кэлбэтин, радио мөлхөтүк үлэ

лирин тустарынан редакцияда суруйбуттара. Ити сурун сунньунан ылыллыбыт дьаһаллар тустарынан пертийкай тэриэтэ секретара В. Ф. Посельский

Салгын уоспата, ол эбэтэр ветрянка, сыстыганнаах ыарыылартан чэпчинилэринэн ааттанар. Ити эрэри «Ыстах ыарыы» дигэн суолта биэрбэлиэ ылдыбыт оҕоҕо кыһаммататха, оҕо улаханнах эмсэглэһик, атыттары сүтүйүөн сөп.

Салгын уоспата температура үрдэһиннээн, хабах курдук ымынабынан бэлэһинэр. Оскуолаба кириээн миникээсэ саастаах оҕолор ордух ылдыллар. Ол эрэри биригэр диэри саастаах оҕо уонна улахан киһи дэгнэ ылдыахтарын сөп. Тарбаааччынан ылдыбыт оҕо буолар. Сыстыһы салгын көгүө тарбанар. Тулалыыр эйгэсэ вирус түргэниик өлөр онон туттар предметтэртэн сыстыбат. Үлэри сабаланыһабыттан 9 күнүгэр диэри сыстыганнаах, оттон 14-15 хонугунан куттала аһар.

Үлэри ордух күһүмү, кыһынны кэмэ турар. Са

САЛГЫН УОСПАТА — Врач сүбэтэ —

Зеленытыгар маннай кыһыл бытархай ымынах таһар. Онтон ол сыһаа улаатан дьэкир хабах курдук төбөлөнөр. Ымынах таһарыгар тыркини кыһытар. Биһирэбил хонугунан ымынах хатан барар, хабах өл-бөдүөһүн сүтэр, ол онугар хаһаалар уонна 1-2 нэһилэнэн түһэр. Ымынах ыарыы төһө чэпчэкииттэн-ыараханнаһтан тутулуоттанан 3 хонукка тийэ сүтүлэр. Үлэри чэпчэки көрүгэр оҕо туруга улаханнах уларыйбат. Ол эрэри ардыгар температура үрдүүр, хотуопуур, аһаһаа утуйбат, аһаабат буолар.

Ыараханнах киһирбит түбэлтэтигэр ымынааһы тарбаннааха, тири араас ыарыыларыгар нубулуйуон сөп. Сороһор мөлхөх сайдыы

Аан дойду тематыгар бэһиэдэ ВЬЕТНАМ ОЛОБОР ИСТОРИЧЕСКАЯ СОБЫТИЕ

формалара олохтоммуттара. Үлэһиттэр үрдүк политическай активностэ быһытыгар-майгытыгар үлэлээ-биттэрэ, социалистическай түтүү партиһан туруоруллубут былааным олоххо киллэрибиттэрэ. Вьетнам со-СУРУУ өттүгэр балаһыаньа атын этэ: Америка диэки хабааннаах неоколониальнай режим норуот былааһыгар нэһилэһтибэ быһытынан чааһынай бас билли сыһааннаһылырын, дьадаһыны, үөрэсэ суох буолууну, буруу оҕорууну хаалларбита.

Итинник уустук быһыыга-майгыга ВКП республика созуруу өттүгэр социалистическай уларты түтүүлэри кытары биһирэ кэмэ уонна ыкса сибээһин дойду хоту өттүгэр социализмы тутуу процеһын салгыныгар күрсү ылыммыта. Итинник политика табатын олох бэйэтэ бигэрэттэ. Со-СУРУУ Вьетнамга бизс сыл иһигэр сүткэн улартыһылар буоллулар. Бүтүн манка промышленностэ социалистическай сектара бородуусуа бүтүннүтүн 69 бырыһыаным оҕорон таһаарар. Тыа хаһаайыстыбаннай кооперативтарга бааһынай хаһаайыстыбаларын 24,5 бырыһыаннара холбостулар. Үөрэсэ суох буолуу толору суох оҕоһулунна.

ВСР-гар бизс кэһини сылга тахсыбыт улахан улартыһылар сага Төрүт Сокуонга — холбо мут Вьетнам бастаах Конституциятыгар, дойду бүтүннүтүн үрдүкөн тэһийбит социалистическай тутуу сү-

һүөх измин Конституциятыгар—ырылхайдык көстөлөр.

ВСР сага Төрүт Сокуона —бу вьетнамскай норуот Коммунистическай партия салаататынан көтүл, туту-луга суох буолуу иһиннэ бэйэтин дойдутун холбуур иһин уһун кэмнээх охсу-һуутун түмүгэ. Ону кытта тэнгэ, ВКП КК Генеральнай секретара Ле Зуан эпиктин курдук, ити ВКП марксистскай - ленинскай политикатын, вьетнамскай норуот социализмы ситиһилээхтик тутар, кытайскай экспансионистар кириктэриттэн-тахсыларыттан республиканы эрэллээхтик көмүскүүр иһин охсу-һууларын олоххо кириэтинэн буолар. Сага Кон-ституция кылаабынай идеята уонна сүрүн ис хоһооно —ити экономикай, социальная уонна культурнай олох бары уобаластарыгар коллективнай хаһаайыһынааһыны бигэрэтти.

Общественной салайар оруол бэйэтин кэжэтигэр рабочая кылаас, кооперацияламмыт бааһынай аймах уонна народнай интеллигенция бастык представителлэрин холбуур марксистскай - ленинскай партияга бэриллэр. Вьетнам Конституциятын ити балаһыаньага историческай сайдыы хаамытыттан бүтүннүтүтүн объективнайдык таһсан кэлэр итиннэ ону социалистическай государство маадыһыла-ра модьуйаллар.

Конституция ВСР гражд-данныгар кэм социаль-

най-экономическай итиэн-нэ политическай бырааһтары бизэр уонна киһилэр общество иннигэр эбэһинэстэрин итиэннэ эппэти-нэстэрин олохтуур ВСР хас бириди гражданнын кылаабынай бырааба уонна бочуоттаах эбэһинэһэ—ити норуот бүтүннүк, социализм итэриэстэригэр айар-тутар үлэ.

Вьетнам Социалистическай Республика, дигэ этиллэр сага Төрүт Сокуонга, пролетариат диктатуратын государствоһунан буолар. Вьетнам государствоһун кылааскай сударыстын кылааскай ис дьыгэ киһи ис политикатыттан эрэ буолбакка, ону тэнэ киһи тас политическай күрсүттан эмиз көстөр. Ити курс ССРС-ры, атын бырааһы дойдуларын кытары дириг уонна бары өттүнэн хабар сыһааннаһыларынан, Лаву итиннэ Кампучияны кытары биһирэ үлэлээһини уонна хардарыта көмөлөсүүнү бары дьаһалларынан сайыннараага сорууулаабынан уратыланар.

ВСР сага Конституцията мааасалар үрдүк политическай активностарын итиэннэ үлэс өрө көтөҕүлүүлэрин быһытыгар-майгытыгар ылыһынна. Киһи бырайыаһын норуот бүтүүнэ дьүүллэһини 20 ма-лүйүөнтөн таһса киһи кытыбытын да охтар сөп. Үлэ коллективтарын икки ардыларыгар дойду олоһун бу историческай событи-нын чизһигэр социалистическай куоталаһы тэһий-дэ. Социалистическай Вьетнам үлэһиттэрэ бэйэлэрин государстволарын сага Төрүт Сокуона ылыллытын эбэрдэллиллэр.

А. НИЗАМУТДИНОВ.
[СССР]

Киһи — киһиэхэ ИСТИННИК МАХТАНАБЫН

Мин улаханнах ылдыан оройуоннааһы киһи балыһа терапевтической отделениегыгар уһунуку эмтэним. Эмчиттэр күнү-түнү аахсыбакка түбүгүрэн мин олоххо иккитээн эргиттилэр, билигин туругум үчүгэй.

Төһө да быыс булбат олус эппэһтээх үлэһиттэр мэлдьи үөрэ-көтө, эйэ-бэстик мичээрдин сылдыар үтүөкөн үлэһиттэргэ: терапевтар Г. Э. Кузьминска, З. Е. Николаева, медсестралар З. М. Васильева, А. С. Большакова, Л. И. Потапова, М. Р. Абрамова, балыһа бары үлэһиттэригэр, бэйэтин хааныттан биэрэн үрүм тыһым-мын өрөһүйбүт донор М. М. Кондратьевака ис сүрэхпиттан махтанабын. Өрүүтүн дьону үөрдэ, араачылыы сылдаар дьоллоох дьон буоллуннар.

Е. ДЬЯЧКОВСКАЯ.
Хатылы.

Редактор А. Е. ЧИЧИГИНДРОВ.

БИНИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовой индекс 678700. Чуратчы с. Мора Марис уул. 12. ТЕЛЕФОННАРЫТ: редактор—21-395, отделлар—21-495, уопсай — 21-505.

«Сага олох» («Новая жизнь») — орган Чуратчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.